

Перелік посилань:

1. *Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Троцинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.*
2. *Новий тлумачний словник української мови у чотирьох томах. Т. 2. / уклад. : В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – К. : Аконт, 1998. – с. 42.*
3. *Словарь русского языка: в 4-х т. Т. 2. / под ред. А. П. Евгеньевой ; АН СССР, Ин-т рус. яз. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Русский язык, 1983. – с. 529.*
4. *Цветков В. В. Демократія – Управління – Бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства : монографія / Цветков В. В., Горбатенко В. П. – К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 129 с.*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ФАКТОР ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Л.М. Лавриненко, к.е.н., с.н.с.

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», м. Київ

Перспективи економічного розвитку будь-якої країни повинні бути визначені та реалізовані в рамках загальних основних тенденцій, що складаються у сучасному світі. Однією з умов підвищення конкурентоспроможності економіки є розвиток людського капіталу. Його значення в умовах глобалізації світової економіки та сучасного рівня розвитку цивілізації, як чинника соціально-економічного розвитку на національному, регіональному та транснаціональному рівні неухильно зростає. При цьому необхідно враховувати, що недостатньо високий рівень людського капіталу сьогодні є головною перешкодою для економічного оновлення країни. Зміни економічних і соціальних умов додало знанням і навикам головне значення у досягненні економічного успіху, як для окремої особи, так і для країни в цілому. Інформаційні й комп'ютерні технології, глобалізація економічної активності та тенденції до більшої індивідуальної відповідальності – змінили вимоги до навчання [1]. Ключова роль знань та компетенції в забезпеченні економічного зростання отримала широке визнання економістів і політиків. Тому, характерною рисою сучасного світового суспільства є прискорення інноваційних процесів та підвищення ролі знань в соціально-економічному розвитку. Стратегія дій у соціально-трудої сфері має враховувати як складну поточну політико-економічну ситуацію в Україні, так і перспективу її соціально-економічного розвитку.

Інноваційно-активний шлях розвитку економіки країни передбачає модернізацію соціально-трудої сфери з урахуванням прогресивного світового досвіду. Ключовими напрямками є: забезпечення підвищення продуктивності праці на базі створення нових, ефективних робочих місць, активізація державно-приватного партнерства; формування механізму пропозиції на ринку праці за участю роботодавців й на основі середньо- та довгострокового прогнозування, вдосконалення системи освіти та встановлення раціонального співвідношення між різними формами навчання; реформування системи організації й оплати праці; аудит та удосконалення системи соціального забезпечення; поступове підвищення матеріального становища усіх соціальних груп, передусім, важливих із погляду політичної стабільності (силовий блок) і соціально-економічного розвитку (інноваційний блок, охорона здоров'я, освіта); реалізація нової соціальної політики, націленої на гідну працю та якісне життя з наближенням базових індикаторів рівня життя українських громадян до відповідних показників розвинених країн; формування інститутів громадянського суспільства й активізація суспільного діалогу.

Перспективи економічного зростання, що базуються на інноваціях, в сучасних умовах пов'язані, перш за все, з рівнем розвитку науки і освіти, з рівнем розвитку та можливостями накопичення інтелектуального капіталу. Проте найбільше значення для розвитку людського потенціалу України має освіта. Реформа освіти полягає в прискоренні модернізації української освіти, стимулюванні підвищення доступності якісної освіти (підвищення якості професійної освіти, забезпечення доступності якісної загальної освіти; розвиток сучасної системи безперервної професійної освіти), забезпеченні розвитку його інноваційного характеру, формуванні ефективного ринку освітніх послуг в цілях створення умов для підвищення якості «людського капіталу» та конкурентоспроможності країни.

Зазначимо, що ключовим елементом глобальної конкуренції є конкуренція різних систем освіти. Це вимагає постійного оновлення освітніх технологій, прискореного освоєння інновацій, швидкої адаптації до запитів і вимог світу, який динамічно змінюється. Саме інноваційний та інтелектуальний потенціали стають імперативом набуття і збереження стійкого економічного розвитку держави в середньо- та довгостроковій перспективі. Зокрема, констатується той факт, що можливість здобуття якісної освіти продовжує залишатися однією з найбільш важливих життєвих цінностей людей, вирішальним чинником соціальної справедливості та політичної стабільності.

Інтелектуальний капітал та вміння його використовувати з високою віддачею визначають успішний розвиток підприємства, його стали конкурентну позицію як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. При цьому інтелектуальний капітал являє собою не тільки матеріальні та нематеріальні ресурси, що використовуються у виробничому процесі підприємства. В першу чергу, до інтелектуального капіталу слід відносити особливі здібності персоналу підприємства, що засновані на знаннях, навичках, умінні та досвіді, а також забезпечують особливо цінну для підприємства інформацію, яка є основою вагомих конкурентних переваг на внутрішньому та зовнішньому ринках в умовах постіндустріального суспільства.

Інтелектуальний капітал стає основним та єдиним невичерпним економічним ресурсом інформаційного суспільства. Саме тому розвиток людського капіталу є головною передумовою стабільного економічного зростання та основою будівництва нового суспільства. Для цього, в першу чергу, треба цілеспрямовано змінити трудовий менталітет населення, сформувати активну громадську позицію. Також необхідно подолати негативні тенденції на ринку праці, що потребують кардинальних змін інноваційної та соціальної політики держави, спрямованих на нарощування людського інтелектуального потенціалу України.

Перелік посилань:

1. Лавриненко Л. М. Інтелектуальна складова інноваційного зростання / Л. М. Лавриненко // Наукові дослідження розвитку світової економіки: пропозиції, теорії : зб. наук. праць з актуальних проблем економічних наук ; Наукова організація «Перспектива». – Дніпропетровськ : Видавничий дім «Гельветика». – 2015. – Ч. 1. – С. 159-165.

РЕФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У КОНТЕКСТІ СИСТЕМНОЇ РЕФОРМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ

*І.В. Лінтур, к.е.н., доцент
Мукачівський державний університет*

Довготермінове планування функціонування протягом тривалого періоду застосовується в Україні, проте ефективні результуючі показники досі зустрічалися здебільшого у великих містах, які мали відповідні соціально-економічні ресурси, а також сприяння керівництва міст для реалізації планів. Децентралізаційні процеси в Україні сприяють появі спроможних громад, проте з малим досвідом стратегічного планування свого розвитку. Виходячи з особистих інтересів та потреб, вони мають визначати і планувати своє майбутнє. В цьому процесі важливу роль, нашу думку, відіграє державна підтримка територіального розвитку.

У структурі всіх держав є місцевості, які територіально більші від міста та мають різні фактори сприяння розвитку. Виконуючи свої функції держава має забезпечувати своїх громадян рівними можливостями розвитку та берегти єдність державного простору не зважаючи на територіальні особливості. Усунення дисбалансів у економічному розвитку територій, створення умов для солідарності є запорукою територіальної єдності територіального державного простору та економічної стійкості держави. Постійний пошук шляхів вирівнювання економічної спроможності громад є запорукою уникнення та, за необхідності, швидкого вирішення територіальних проблем населення.

У більшості світових країн, які в окремих випадках є трохи більшими ніж одне місто, мають місце диспропорції між окремими частинами цих країн. У цілому така невідповідність є нормальною і навіть типовою у зв'язку з географічними особливостями розміщення цих держав [2]. Так більшість європейських держав знаходяться біля узбережжя морів. Як правило, територіальні громади, що проживають на таких територіях більш економічно спроможними, ніж гірські. Тому метою статті є пошук шляхів вирівнювання економічної спроможності територіальних громад.

Реформування територіальних громад як елементів базового рівня територіального управління має відбуватися у контексті системної реформи адміністративно-територіального устрою на всіх рівнях, ґрунтуючись на схвалених концептуальних засадах реформи та чіткому розумінні стратегії її реалізації. Необхідно чітко визначити переваги, що будуть досягнуті внаслідок реформування територіальної організації влади і оптимізації адміністративно-територіального устрою:

- упорядкування системи адміністративно-територіальних одиниць, їхня уніфікація;
- підвищення ефективності використання бюджетних коштів;
- покращення якості та доступності публічних послуг населенню;
- призупинення деградації сільських територій;
- стає та фінансово спроможне місцеве самоврядування [1].